

Winter Sports Awareness among High School Students *

Emine Yeşil ¹, Sude Ünal ², Abdullah Yavuz Akıncı ^{3**}

¹ Faculty of Sport Sciences, Suleyman Demirel University, Isparta, Türkiye, ORCID: 0009-0004-4125-3909

² Faculty of Sport Sciences, Suleyman Demirel University, Isparta, Türkiye, ORCID: 0009-0000-2508-8924

³ Assist. Prof. Dr., Faculty of Sport Sciences, Suleyman Demirel University, Isparta, Türkiye, ORCID: 0000-0002-3808-6730

Abstract

This study aims to determine the winter sports awareness levels of students studying in sports high schools in the Western Mediterranean Region. The population of the study comprised of 757 students studying in sports high schools in the Western Mediterranean Region. Data were collected with a questionnaire applied to 418 students selected by convenience sampling method and analyses were performed with SPSS 29.0 software. In addition to the personal information form prepared by the researchers, the Winter sports awareness scale developed by Eski and Yıldırım (2020) was used, and the scale has 35 items and a three-factor structure: cognitive, affective and psychomotor domains. According to the normality test results, parametric tests were applied since it was understood that the data showed normal distribution. The t-test was used to compare binary variables and the Anova test was used to compare three or more variables. In this study, the error level was set as 0.05.

Affective awareness levels of the participants were found to be high, but cognitive and psychomotor levels were found to be below average. While gender and family income status did not have a significant effect on the level of awareness, the variables of grade level, place of residence, presence of a sports person in the family and watching sports programmes on TV yielded a significant difference. Especially the awareness levels of 12th grade students were found to be higher, and the opportunities of access to winter sports for those living in the city were effective on awareness. The presence of family members who do sports and the habit of watching sports programmes were also determined as factors that increase awareness. The results revealed that winter sports awareness is shaped by environmental, cultural and socioeconomic conditions beyond individual tendencies. In this context, it is recommended to increase the number of activities to develop practical skills in education programmes, to encourage the conscious use of media content and to develop policies to increase access to winter sports, especially in rural areas.

Keywords: Sports Sciences, awareness, winter sports, sports high school.

Type: Research

Article History

Received: 20.06.2025

Accepted: 04.09.2025

Published: 30.09.2025

**Corresponding Author:
abdullahakinci@sdu.edu.tr

Copyright & License

(CC BY-NC 4.0)

Authors publishing with the
journal retain the copyright to
their work.

Atıf: Yeşil, Emine vd. "Lise Öğrencilerinin Kış Sporları Farkındalık Durumu". *Amasya Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2/2 (Eylül 2025), 212-224.

Lise Öğrencilerinin Kış Sporları Farkındalık Durumu *

Emine Yeşil ¹, Sude Ünal ², Abdullah Yavuz Akıncı ^{3**}

¹ Spor Bilimleri Fakóltesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye, ORCID: 0009-0004-4125-3909

² Spor Bilimleri Fakóltesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye, ORCID: 0009-0000-2508-8924

³ Dr. Öğr. Üyesi, Spor Bilimleri Fakóltesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye, ORCID: 0000-0002-3808-6730

Öz

Bu araştırma, Batı Akdeniz Bölgesi'nde bulunan spor liselerinde öğrenim gören öğrencilerin kış sporları farkındalık düzeylerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın evrenini Batı Akdeniz Bölgesinde bulunan spor liselerinde öğrenim gören 757 öğrenci oluşturmaktadır. Kolayda örnekleme yöntemiyle seçilen 418 öğrenciye uygulanan anketle veriler toplanmış, analizler SPSS 29.0 programı ile yapılmıştır. Araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formunun yanında, Eski ve Yıldırım (2020) tarafından geliştirilen Kış sporları farkındalık ölçeği kullanılmış olup, ölçek 35 madde ve bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alan olmak üzere üç faktörlü bir yapıya sahiptir. Normallik test sonuçlarına göre, verilerin normal dağılım gösterdiğini anlaşıldığı için, parametrik testler uygulanmıştır. İkili değişkenlerin karşılaştırılmasında t-testi, üç ve daha fazla değişkenin karşılaştırılmasında ise Anova testi kullanılmıştır. Bu çalışmada hata düzeyi 0.05 olarak belirlenmiştir.

Katılımcıların duyuşsal farkındalık düzeyleri yüksek, ancak bilişsel ve psikomotor düzeyleri ortalamanın altında bulunmuştur. Cinsiyet ve aile gelir durumu farkındalık düzeyi üzerinde anlamlı bir etki oluşturmazken; sınıf düzeyi, yaşanan yer, ailede spor yapan birey varlığı ve TV'de spor programı izleme değişkenleri anlamlı fark yaratmıştır. Özellikle 12. sınıf öğrencilerinin farkındalık düzeyleri daha yüksek bulunmuş; şehirde yaşayanların kış sporlarına erişim olanakları farkındalık üzerinde etkili olmuştur. Spor yapan aile bireylerinin varlığı ve spor programı izleme alışkanlığı da farkındalığı artırıcı unsurlar olarak belirlenmiştir. Sonuçlar, kış sporları farkındalığının bireysel eğilimlerin ötesinde çevresel, kültürel ve sosyoekonomik koşullarla şekillendiğini ortaya koymuştur. Bu bağlamda, eğitim programlarında uygulama becerilerini geliştirecek etkinliklerin artırılması, medya içeriklerinin bilinçli kullanımının teşvik edilmesi ve özellikle kırsal bölgelerde kış sporlarına erişimi artıracak politikaların geliştirilmesi önerilmektedir.

Tür: Araştırma

Makale Geçmişı

Gönderim: 20.06.2025

Kabul: 04.09.2025

Yayınlanma: 30.09.2025

**Sorumlu Yazar:

abdullahakinci@sdu.edu.tr

Telif Hakkı ve Lisans:

(CC BY-NC 4.0)

Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler.

Anahtar Kelimeler: Spor Bilimleri, farkındalık, kış sporları, spor lisesi.

Giriş

Türkiye'nin zengin coğrafi çeşitliliği, dört mevsimi bir arada yaşama imkânı sunarken, bu durum spor kültürünün gelişmesine de önemli katkılar sağlamaktadır. Özellikle kış sporları hem rekreasyonel faaliyetler hem de profesyonel spor dalları açısından önemli bir potansiyel taşımaktadır. Ancak bu potansiyelin etkili biçimde değerlendirilebilmesi, genç bireylerin kış sporlarına yönelik farkındalık düzeylerine bağlıdır. Bu bağlamda, spor alanında özel eğitim alan lise düzeyindeki öğrencilerin kış sporlarına yönelik bilgi, ilgi ve tutumları, gelecekteki sporcu ve antrenör profillerini doğrudan etkileyebilecek niteliktedir. Bu çalışma, Batı Akdeniz Bölgesi'nde öğrenim gören spor lisesi öğrencilerinin kış sporları konusundaki farkındalık düzeylerini belirlemeyi amaçlamakta; bölgenin iklimsel ve coğrafi özellikleriyle bu farkındalık arasında nasıl bir ilişki bulunduğunu ortaya koymayı hedeflemektedir.

Türkiye'de kış sporlarına olan ilgi, özellikle son yirmi yılda yapılan tesis yatırımları ve artan tanıtım faaliyetleriyle birlikte önemli bir gelişim göstermiştir. Her ne kadar genel nüfusa oranlandığında katılım seviyesi Alpin ülkelerine kıyasla mütevazı kalsa da, lisanslı sporcu sayısı bu alandaki kurumsal büyümeyi gözler önüne sermektedir. Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın verilerine göre, kayak ve snowboard gibi kış sporları branşlarındaki faal lisanslı sporcu sayısı on binlerle ifade edilmekte ve bu sayı her geçen yıl artış eğilimi göstermektedir (Gençlik ve Spor Bakanlığı, 2023). Bu gelişime paralel olarak Türkiye, coğrafi yapısının sunduğu avantajlarla çok sayıda kış sporları merkezine ev sahipliği yapmaktadır. Bu merkezler arasında, Türkiye'nin ilk ve en köklü kayak merkezlerinden biri olan Bursa'daki Uludağ, en uzun ve zorlu pistleriyle öne çıkan Erzurum'daki Palandöken, modern tesis altyapısı ve bütüncül planlamasıyla dikkat çeken Kayseri'deki Erciyes ve özellikle İstanbul ile Ankara'ya yakınlığıyla popüler olan Bolu'daki Kartalkaya en bilinenleridir (Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı, 2023). Bu büyük merkezlerin yanı sıra, kristal kar yapısıyla ünlü Kars'taki Sarıkamış, Akdeniz Bölgesi'nde yer alan Isparta'daki Davraz ve Doğu Anadolu'daki diğer butik tesisler de ülkenin kış turizmi portföyünü çeşitlendirerek kış sporlarının daha geniş kitlelere ulaşmasına katkı sağlamaktadır.

Türkiye, coğrafi konumu itibarıyla farklı iklim bölgelerini aynı anda barındıran nadir ülkelerden biri olarak dört mevsimin bir arada yaşanabildiği doğal bir zenginliğe sahiptir. Bu özellik, farklı spor dallarının yıl boyunca icra edilebilmesine olanak sağlamakta ve özellikle kış sporlarının gelişimi açısından önemli avantajlar sunmaktadır. Ancak bu potansiyelin aktif biçimde değerlendirilmesi, yalnızca fiziksel çevre koşullarıyla değil, bireylerin bu spor dallarına yönelik farkındalıkları ve eğilimleriyle de doğrudan ilişkilidir (Knowles vd., 2020). Özellikle spor eğitimi alan bireylerin bu alanlardaki bilgi düzeyleri ve ilgi profilleri, sporun yaygınlaştırılması ve çeşitlendirilmesi açısından stratejik bir öneme sahiptir. Bu çerçevede, spor liselerinde öğrenim gören öğrenciler üzerine odaklanmak, gelecekte spor alanında rol alacak profesyonellerin eğilim ve yönelimlerini anlama adına önemli ipuçları sunmaktadır.

Spor liseleri, Türkiye'de spor alanında yetenekli bireylerin akademik ve sportif açıdan bütüncül biçimde yetiştirilmesini amaçlayan özel eğitim kurumlarıdır. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen müfredat çerçevesinde faaliyet gösteren bu okullar, öğrencilere hem temel akademik bilgi hem de sportif beceri kazandırmayı hedefler. Spor liseleri, sporun toplumsal işlevlerini (Göral, 2024) yerine getiren bireylerin yetişmesini sağlamakla kalmaz, aynı zamanda sporun bir yaşam tarzı haline getirilmesini teşvik eder. Öğrenciler, bu okullarda sportif faaliyetlerle erken yaşta tanışmakta, yetenekleri doğrultusunda yönlendirilmekte ve sistemli antrenman süreçlerine dahil edilmektedir (Çimen, 2023). Bu bağlamda spor liseleri yalnızca fiziksel gelişimi değil, aynı zamanda spor kültürünün ve farkındalığının da oluşmasına katkı sağlayan kurumlardır.

Bu kurumlarda öğrenim gören bireylerin, sporun farklı branşlarına dair temel bilgi ve farkındalığa sahip olması beklenir. Ancak eğitim süreci içerisinde bazı branşların daha fazla öne çıkması, bazı spor türlerinin ise görece arka planda kalmasına neden olabilmektedir. Türkiye'de futbol, basketbol, voleybol ve atletizm gibi branşlar yüksek görünürlüğe sahipken, kayak, snowboard, buz pateni gibi kış sporları gerek iklimsel nedenlerle gerekse medya ve kamuoyu ilgisinin sınırlılığı nedeniyle daha az bilinir hâle gelmektedir. Bu durum, kış sporlarına yönelik farkındalık düzeyinin tespiti ve geliştirilmesi açısından spor liselerini önemli bir araştırma nesnesi haline getirmektedir.

Öğrenci kavramı, öğrenme sürecine aktif katılım sağlayan, bilgi, beceri ve tutum kazanmayı hedefleyen birey olarak tanımlanabilir. Eğitim sisteminde öğrenciler yalnızca bilgi alıcısı bireyler değil, aynı zamanda gelecekteki toplumsal rolleri üstlenecek dinamik aktörlerdir. Özellikle spor liselerinde öğrenim gören öğrenciler hem eğitim hayatlarını sürdürürken hem de sportif kariyerlerine temel oluşturacak bilgi ve becerileri edinmektedirler (Bakay, 2018). Bu durum, söz konusu öğrencilerin spor algıları, ilgi alanları ve farkındalık düzeylerinin gelişiminde sistematik bir yönlendirme sürecinin varlığını zorunlu kılar.

Batı Akdeniz Bölgesi'ndeki spor liselerinde öğrenim gören öğrenciler; bölgenin doğal yapısı, iklimsel özellikleri ve sportif altyapısı çerçevesinde eğitim almaktadırlar. Bu bağlamda, özellikle kayak, kızak, buz hokeyi gibi kış sporlarıyla ilgili farkındalık düzeylerinin saptanması, hem öğrencilerin branş çeşitliliğine yönelik tutumlarını hem de spor kültürünün genişlemesine katkı sağlayacak yönleri ortaya koyacaktır. Nitekim öğrencilerin yalnızca ilgi duydukları değil, aynı zamanda toplumda daha az bilinen spor dallarına yönelik bilinç düzeyleri de eğitimin kapsamını ve niteliğini yansıtan önemli göstergelerdir (Sebik, 2012).

Farkındalık, bireyin çevresinde olup biten olaylara, durumlara ve olgulara yönelik dikkat düzeyini ve bilinçli algısını ifade eder (Üzgül vd., 2025; Salici ve Göral, 2024). Bu kavram, psikoloji ve eğitim bilimlerinde sıklıkla kullanılan bir terim olup, bireyin bilişsel süreçleriyle doğrudan ilişkilidir (Brown ve Ryan, 2003). Spor bağlamında farkındalık, bireyin farklı spor branşlarına dair bilgi, tutum ve davranış düzeylerini içerir. Özellikle genç

bireylerde bu farkındalık düzeyinin artırılması, spor kültürünün yaygınlaştırılması açısından büyük önem taşır. Kış sporlarına yönelik farkındalık, bireyin bu sporların hangi türleri kapsadığını bilmesi, hangi ortamlarda yapıldığını anlaması ve bu sporları deneyimlemeye yönelik açık bir tutum geliştirmesiyle ilgilidir (Çintimar, 2024).

Farkındalık, aynı zamanda katılım davranışının da ön koşuludur. Araştırmalar, bireylerin bilgi sahibi oldukları, anlam yükledikleri ve çevresel koşullarla ilişkilendirebildikleri spor türlerine daha fazla ilgi gösterdiklerini ortaya koymaktadır (Weinberg ve Gould, 2023). Bu doğrultuda, spor liselerinde öğrenim gören öğrencilerin kış sporlarına dair farkındalık düzeyleri, onların ileride bu branşlarda aktif sporcu, eğitici ya da yönetici olmalarını etkileyebilecek temel bir faktördür.

Batı Akdeniz Bölgesi, Türkiye'nin güneyinde yer almasına rağmen yüksek rakımlı dağları ve kış turizmine uygun alanlarıyla kış sporları açısından belirli avantajlara sahiptir. Antalya'nın Saklıkent, Isparta'nın Davraz ve Burdur'un Karamanlı bölgeleri, belirli dönemlerde kayak ve snowboard gibi sporlara elverişli hale gelmektedir. Ancak bu altyapının spor liseleri tarafından ne derece etkin biçimde kullanıldığı, öğrencilerin bu imkanlardan ne ölçüde haberdar olduğu ve kış sporlarına yönelik eğitim müfredatlarının içerdiği öğeler henüz sistematik biçimde değerlendirilmiş değildir.

Türkiye genelinde spor liseleri programlarının büyük bölümü, klasik takım sporları ve bireysel branşlar üzerine odaklanmakta, kış sporlarına yönelik içerik sınırlı kalmaktadır. Bunun temel nedenleri arasında öğretici eksikliği, malzeme yetersizliği ve bölgesel ilgi azlığının yer aldığı görülmektedir. Ancak öğrenci farkındalığının artırılması hem bireysel yönelimlerin gelişmesini hem de bu branşların eğitim politikaları içinde daha fazla yer bulmasını sağlayabilir. Bu nedenle kış sporları farkındalık düzeyini belirlemeye yönelik çalışmalar, yalnızca mevcut durumu betimlemekle kalmayıp aynı zamanda spor eğitiminde çeşitliliğin artırılmasına katkı sağlayacak önerilerin de temelini oluşturur.

Kış sporlarına ilişkin farkındalık, sadece bireysel gelişim açısından değil, aynı zamanda spor politikalarının şekillenmesi açısından da önemlidir. Bugün birçok ülke, kış sporlarında uluslararası başarılar elde ederken, bu başarının arkasında erken yaşta başlayan sistematik eğitim, bilinçlendirme ve yönlendirme süreçleri yer almaktadır (Siedentop, vd., 2019). Türkiye'nin bu alandaki potansiyelini daha etkin biçimde kullanabilmesi için, özellikle spor liselerinde farkındalık düzeyinin artırılması gerekmektedir. Ancak bu hedefe ulaşılabilmesi için öncelikle mevcut durumun nesnel ve bilimsel biçimde tespit edilmesi gereklidir.

Bu bağlamda hazırlanan çalışma, Batı Akdeniz Bölgesi'ndeki spor lisesi öğrencilerinin kış sporlarına yönelik farkındalık düzeylerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışma, aynı zamanda bu farkındalık düzeylerinin demografik özellikler, spor geçmişi ve branş tercihleri gibi değişkenlerle ilişkisini de değerlendirecek şekilde yapılandırılmıştır. Böylece elde edilen veriler, kış sporlarının daha geniş kitlelere ulaştırılmasına katkı sağlayabilecek eğitimsel ve yapısal önerilerin geliştirilmesine olanak sağlayacaktır.

Yöntem

Araştırma Modeli

Geçmişte ya da günümüzde var olan bir durumu mevcut haliyle ortaya koymayı amaçlayan araştırma yaklaşımına "betimsel tarama deseni" denir. Bu yaklaşım, araştırma konusu olan olayları, bireyleri veya nesneleri kendi terimleriyle tanımlamaya odaklanır ve bu süreçte durumu değiştirmek ya da etkilemek için herhangi bir çaba gösterilmez (Karasar, 2004). Bu bilgiler ışığında araştırmada mevcut durumu ortaya koymak amacıyla, betimsel tarama deseni kullanılmıştır.

Araştırma Grubu

Mevcut araştırmada hızlı bilgi toplamak için, erişilebilirlik ve uygunluk ilkesine dayalı kolayda örnekleme yöntemi (Büyüköztürk vd., 2024) tercih edilmiş, katılımcılar 2024-2025 öğretim yılında Antalya, Isparta ve Burdur il merkezinde bulunan spor liselerinde öğrenim gören 757 öğrenci evren olarak alınmış, örnekleme ise 418 öğrenci oluşturmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

		N	%
Cinsiyet	Kadın	194	46,4
	Erkek	224	53,6
Sınıf	9. sınıf	120	28,7
	10. sınıf	78	18,7
	11. sınıf	100	23,9
	12. sınıf	120	28,7
Yaşadığı Yer	İl	168	40,2
	İlçe	176	42,1
	Köy	74	17,7
Aile Gelir Durumu	Asgari Ücret	192	45,9
	Asgari Ücretin 2-3 katı	204	48,8
	Asgari Ücret 4 katı ve fazlası	22	5,3
Aile Spor Yapan	Evet	160	38,3
	Hayır	258	61,7
TV Spor Programı	Evet	356	85,2
	Hayır	62	14,8
Toplam		418	100

Tablo 1 incelendiğinde katılımcıların %46,4'ünün kadın, %53,6'sının erkek ve %28,7'sinin 9. Sınıf, %18,7'sinin 10. Sınıf, %23,9'unun 11. Sınıf ve %28,7'sinin 12. Sınıfta eğitim görmektedir. Yaşadığı yer durumuna göre %40,2 il merkezi, %42,1 ilçe merkezi ve %17,7'si köyde yaşamaktadır. %45,9'u asgari ücret, %48,8'i Asgari Ücretin 2-3 katı ve %5,3'ü Asgari Ücret 4 katı ve fazlası olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcıların %38,3'ünün ailesinde spor yapan var iken %61,7'sinde spor yapan olmadığı, %85,2'sinin TV'de spor programı izlediği, %14,8'inin ise TV'de spor programı izlemediği anlaşılmıştır.

Veri toplama araçları

Bu çalışmada verileri toplamak amacıyla bir anket düzenlenmiştir. Anketin ilk bölümünde katılımcıların sosyodemografik özelliklerine ilişkin sorular yer alırken, ikinci bölümde kış sporları farkındalığını ölçen ölçek bulunmuştur.

Kişisel bilgi formu

Çalışmada yer alan sporcuların cinsiyet, sınıf, yaşadığı yer, aile gelir durumu, ailede spor yapan durumu ve TV spor programı izleme durumu ile ilgili bilgilerini içeren altı soru uygulanmıştır.

Kış sporları farkındalık ölçeği

Eski ve Yıldırım (2020) tarafından geliştirilen ölçek 35 madde ve bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alan olmak üzere üç faktörlü bir yapıya sahip olup, 5'li likert tipi üzerinden değerlendirilmektedir. Uyarılama analizinde, KMO ve Bartlett Sphericity Testi'nin yanı sıra Madde-Toplam Test Korelasyonu ve doğrulayıcı faktör analizi kullanılmıştır. Elde edilen maddelerin yük değerleri .484 ile .850 arasında değişiklik göstermektedir. Üç faktör tarafından açıklanan toplam varyans oranı ise %48,739 olarak belirlenmiştir. İç tutarlılık açısından Cronbach Alpha katsayıları bilişsel boyutta .887, duyuşsal boyutta .927, psikomotor boyutta .787 ve genel toplamda .908 olarak saptanmıştır.

Verilerin analizi

Verilerin değerlendirilmesi ve analizi için SPSS 29. 0 istatistik paket programı kullanılmıştır. Normallik test sonuçları, verilerin normal dağılım gösterdiğini ortaya koyduğundan parametrik testler uygulanmıştır. İkili değişkenlerin karşılaştırılmasında t-testi, üç ve daha fazla değişkenin karşılaştırılmasında ise Anova testi kullanılmıştır. Anova testi yapılmadan önce varyansların homojenliği Levene testi ile değerlendirilerek verilerin homojen olduğu görülmüştür ($p>.05$). Bu çalışmada hata düzeyi 0.05 olarak belirlenmiştir.

Bulgular

Tablo 2. Çarpıklık-Basıklık ve Kolmogorov-Smirnov Testi Anlamlılık Düzeyi Sonuçları

	N	Çarpıklık	Basıklık	p
Bilişsel	418	,614	,623	<,001
Duyuşsal	418	-,382	-,840	<,001
Psikomotor	418	,206	-,555	<,001
Toplam	418	-,214	-,257	,004

Tablo 2 incelendiğinde, çalışmaya katılan gönüllülerin kış sporları farkındalık durumu ölçek toplam ve alt boyutlarında sapmaların anlamlı düzeyde olduğu ($p<.05$) görülmüş, dağılım eğrileri incelendiğinde normallikten aşırı sapmaların olmadığı anlaşılmıştır. Alan yazında ± 1 arasındaki çarpıklık ve basıklık değerlerinin ideal olarak kabul edilebilir (George ve Mallery, 2016) olduğu açıklanmaktadır.

Çalışmaya katılan bireylerin ölçeklerden aldıkları puanlar, minimum, maksimum ve standart sapma değerleri ile $\bar{x} \pm ss$ formatında sunulmuştur. Bağımsız gruplar arasındaki ikili karşılaştırmalar için t-testi, iki veya daha fazla grubun karşılaştırılması için ise ANOVA (tek yönlü varyans analizi) testi kullanılmıştır. Gruplar arasındaki farklılıkların belirlenmesinde ise Bonferroni testi uygulanmış ve istatistiksel anlamlılık düzeyi “p” ile belirtilmiştir.

Tablo 3. Ölçeklerden Elde Edilen Puanların Betimsel İstatistiği.

	N	Min	Max	$\bar{X} \pm ss$
Bilişsel	418	13,00	65,00	28,82±9,89
Duyuşsal	418	13,00	65,00	42,03±15,27
Psikomotor	418	9,00	45,00	20,12±7,78
Toplam	418	35,00	175,00	90,97±27,49

Tablo 3 incelendiğinde kış sporları farkındalık durumu ölçeği alt boyutlarından bilişsel boyut 28,82±9,89, duyuşsal boyut 42,03±15,27, psikomotor boyut 20,12±7,78 ve farkındalık toplam puanının 90,97±27,49 olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Katılımcıların kış sporları farkındalık durumlarının cinsiyete göre incelenmesi.

	Cinsiyet	N	$\bar{X} \pm ss$	t	p
Bilişsel	Kadın	194	28,63±9,79	-,364	,171
	Erkek	224	28,98±9,99		
Duyuşsal	Kadın	194	42,91±14,38	1,104	,095
	Erkek	224	41,27±15,99		
Psikomotor	Kadın	194	20,33±7,60	,527	,061
	Erkek	224	19,93±7,94		
Toplam	Kadın	194	91,87±26,72	,628	,067
	Erkek	224	90,18±28,17		

Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların cinsiyet değişkenine göre tüm alt boyutlar ve ölçek toplam puanında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir.

Tablo 5. Katılımcıların kış sporları farkındalık durumlarının sınıfa göre incelenmesi.

	Sınıf	N	$\bar{X} \pm ss$	f	p	Bonferroni
Bilişsel	9. sınıf	120	28,38±9,43	1,630	,182	
	10. sınıf	78	26,95±9,25			
	11. sınıf	100	29,60±10,78			
	12. sınıf	120	29,82±9,88			
Duyuşsal	9. sınıf	120	39,13±16,86	2,440	,064	
	10. sınıf	78	43,15±11,59			
	11. sınıf	100	41,98±16,35			
	12. sınıf	120	44,23±14,45			
Psikomotor	9. sınıf	120	17,65±7,28	11,496	,001	d-a
	10. sınıf	78	19,10±6,73			
	11. sınıf	100	20,18±7,96			
	12. sınıf	120	23,18±7,79			
Toplam	9. sınıf ^a	120	85,17±26,84	4,083	,007	d-a
	10. sınıf ^b	78	89,21±23,37			
	11. sınıf ^c	100	91,76±31,47			
	12. sınıf ^d	120	97,23±25,96			

a= 9. sınıf, b= 10. sınıf, c= 11. Sınıf, d= 12. sınıf

Tablo 5 incelendiğinde katılımcıların sınıf değişkenine göre psikomotor alt boyutu ve ölçek toplam puanında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Anlamlı ilişkinin psikomotor alt boyut ve ölçek toplamında 12. Sınıf ile 9. Sınıf arasında olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 6. Katılımcıların kış sporları farkındalık durumlarının yaşadığı yere göre incelenmesi.

	Yaşadığı Yer	N	$\bar{X} \pm ss$	f	p	Bonferroni
Bilişsel	İl ^a	168	31,67±11,25	12,335	,001	a-b
	İlçe ^b	176	26,78±8,63			
	Köy ^c	74	27,19±7,69			
Duyuşsal	İl ^a	168	44,48±15,20	5,918	,003	a-b
	İlçe ^b	176	39,08±14,72			
	Köy ^c	74	43,49±15,67			
Psikomotor	İl ^a	168	21,08±8,21	5,113	,006	c-b
	İlçe ^b	176	18,71±7,69			
	Köy ^c	74	21,27±6,42			
Toplam	İl ^a	168	97,23±28,71	9,547	,001	a-b
	İlçe ^b	176	84,57±25,43			
	Köy ^c	74	91,95±26,28			

a= İl merkezi, b= ilçe merkezi, c= köy/kasaba

Tablo 6 incelendiğinde katılımcıların yaşadığı yer değişkenine göre tüm alt boyutlar ve ölçek toplam puanında anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Anlamlı ilişkinin bilişsel alt boyut, duyuşsal alt boyut ve ölçek toplamında il ve ilçe arasında, psikomotor alt boyutta ise köy ve ilçe arasında olduğu görülmektedir.

Tablo 7. Katılımcıların kış sporları farkındalık durumlarının aile gelir durumuna göre incelenmesi.

	Aile Gelir	N	$\bar{X} \pm ss$	f	p
Bilişsel	Asgari Ücret	192	27,56±7,94	2,897	,056
	Asgari Ücretin 2-3 katı	204	29,91±11,08		
	Asgari Ücret 4 katı ve fazlası	22	29,64±12,44		
Duyuşsal	Asgari Ücret	192	41,37±15,50	,499	,608
	Asgari Ücretin 2-3 katı	204	42,40±14,76		
	Asgari Ücret 4 katı ve fazlası	22	44,36±18,04		
Psikomotor	Asgari Ücret	192	19,85±7,18	,245	,783
	Asgari Ücretin 2-3 katı	204	20,28±8,30		
	Asgari Ücret 4 katı ve fazlası	22	20,82±8,06		
Toplam	Asgari Ücret	192	88,78±25,40	1,183	,307
	Asgari Ücretin 2-3 katı	204	92,60±28,15		
	Asgari Ücret 4 katı ve fazlası	22	94,82±37,29		

Tablo 7 incelendiğinde katılımcıların aile gelir durumu değişkenine göre tüm alt boyutlar ve ölçek toplam puanında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir.

Tablo 8. Katılımcıların Okul Spor Yarışmaları Motivasyon Durumlarının Aile Spor Yapan Durumuna Göre İncelenmesi.

	Aile Spor Yapan	N	$\bar{X} \pm ss$	t	p
Bilişsel	Evet	160	31,06±10,16	3,710	,001
	Hayır	258	27,43±9,47		
Duyuşsal	Evet	160	43,34±16,01	1,356	,084
	Hayır	258	41,22±14,76		
Psikomotor	Evet	160	21,04±8,14	1,916	,028

	Hayır	258	19,54±7,50		
Toplam	Evet	160	95,44±28,66	2,640	,004
	Hayır	258	88,19±26,41		

Tablo 8 incelendiğinde katılımcıların aile spor yapan değişkenine göre bilişsel ve psikomotor alt boyut ile ölçek toplam puanında anlamlı bir ilişki tespit edilirken, duyuşsal alt boyutunda anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir.

Tablo 9. Katılımcıların Okul Spor Yarışmaları Motivasyon Durumlarının TV Spor Programı izleme Durumuna Göre İncelenmesi.

	TV Spor Programı	N	$\bar{X} \pm ss$	t	p
Bilişsel	Evet	356	29,49±9,94	3,392	,001
	Hayır	62	24,95±8,71		
Duyuşsal	Evet	356	42,38±15,19	1,093	,139
	Hayır	62	40,03±15,66		
Psikomotor	Evet	356	20,20±7,71	,492	,312
	Hayır	62	19,65±8,22		
Toplam	Evet	356	92,07±27,15	1,978	,024
	Hayır	62	84,61±28,78		

Tablo 9 incelendiğinde katılımcıların TV Spor Programı izleme değişkenine göre bilişsel alt boyutu ve ölçek toplam puanında anlamlı bir ilişki tespit edilirken, duyuşsal ve psikomotor alt boyutlarında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir.

Tartışma ve Sonuç

Araştırma sonuçları, katılımcıların kış sporlarına yönelik duyuşsal (affective) farkındalıklarının ortalamanın üzerinde olduğunu göstermiştir. Buna karşın, bilişsel (cognitive) ve psikomotor (psychomotor) farkındalık düzeylerinin ortalamanın altında kaldığı tespit edilmiştir. Bu durum, katılımcıların kış sporlarına duygusal bir ilgi ve yatkınlık beslediğini, ancak bu ilgiyi destekleyecek teorik bilgi ve pratik beceri birikimlerinin zayıf olduğunu ortaya koymaktadır. Söz konusu bu farkın temel nedenleri arasında; kış sporlarının örgün eğitim programlarında yeterince yer bulamaması, öğrencilerin deneyim eksikliği ve genel spor kültürü içindeki sınırlı temsiliyetleri sayılabilir.

Cinsiyet değişkeni açısından yapılan analizler, kış sporları farkındalığının alt boyutları ve genel toplam puanında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermiştir. Bu bulgu, mevcut araştırma örnekleminde cinsiyetin farkındalık düzeyini belirleyen bir faktör olmadığını düşündürmektedir. Bu sonuç, Turan vd. (2022) tarafından yapılan ve cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark saptamayan araştırma bulgularıyla tutarlıdır. Bununla birlikte, literatürdeki bazı çalışmaların (Ergül vd., 2016; Er vd., 2020; Eski, 2010; Ünal, 2017) erkeklerin, bir başka çalışmanın ise (Küçük, 2020) kadınların lehine anlamlı farklılıklar bildirmesi, bu konuda bir fikir birliği olmadığını göstermektedir. Literatürdeki bu çelişkinin, araştırmaların farklı sosyo-kültürel ve coğrafi özelliklere sahip örneklem gruplarıyla yürütülmesinden kaynaklandığı değerlendirilmektedir.

Sınıf düzeyine göre yapılan değerlendirmede, psikomotor alt boyutunda ve ölçek toplam puanında anlamlı bir fark saptanmıştır. Özellikle 12. sınıfların 9. sınıflara göre daha

yüksek puanlar alması, bu farkın kaynağı olarak öne çıkmaktadır. Bu sonuç, ilerleyen yaş ve sınıf düzeyiyle birlikte öğrencilerin spora yönelik pratik deneyimlerinin ve bedensel yetkinlik algılarının artmasıyla ilişkilendirilebilir. Literatürde sınıf düzeyinin farkındalık üzerindeki etkisini doğrudan ele alan bir çalışmaya rastlanmamış olması, bu bulgunun özgün değerini artırmaktadır. Dolayısıyla, sınıf düzeyinin farkındalık üzerinde açıklayıcı bir değişken olduğu öne sürülebilir.

Yaşanılan yer değişkeni açısından elde edilen bulgular, tüm alt boyutlarda ve ölçek toplam puanında anlamlı farklılıklar olduğunu ortaya koymuştur. Şehirde yaşayan katılımcıların farkındalık düzeylerinin kırsalda yaşayanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, Turan vd. (2022)'nin psikomotor boyutta şehirde yaşayanlar lehine anlamlı fark bulduğu çalışmasıyla paralellik göstermektedir. Şehirlerdeki bireylerin kış sporları tesislerine, medyaya ve çeşitli spor programlarına erişim olanaklarının daha fazla olması, bu farkın temelini oluşturabilir. Bu değişkenin literatürde sınırlı sayıda çalışmada ele alınmış olması, bulgumuzun önemini artırmakta ve gelecek araştırmalar için bir referans noktası sunmaktadır.

Aile gelir durumu değişkeni, bu çalışmada farkındalık düzeyleri üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etki yaratmamıştır. Ancak literatürde Er vd. (2020) ile Eski (2010), aile gelir düzeyi arttıkça farkındalığın da anlamlı biçimde yükseldiğini rapor etmiştir. Literatürdeki bu tutarlılığın, yüksek gelir düzeyinin kayak tatilleri, ekipman alımı ve spor kulüplerine üyelik gibi ekonomik erişim olanaklarını artırmasıyla temellendirildiği düşünülmektedir.

Ailede spor yapan bir bireyin varlığı, bilişsel ve psikomotor alt boyutlar ile ölçek toplam puanında anlamlı bir fark yaratmıştır. Bu sonuç, ailedeki sporcu bireyin rol model olması, spor kültürünü aile içinde yaygınlaştırması ve bilgi aktarımını teşvik etmesiyle açıklanabilir. Bu bulgu, Küçük (2020), Er vd. (2020) ve Ünal'ın (2017) spor yapma alışkanlığının farkındalığı artırdığına yönelik sonuçlarıyla da uyumludur.

Son olarak, televizyonda spor programı izleme alışkanlığı, bilişsel alt boyut ve ölçek toplam puanında, izleyenler lehine anlamlı bir fark oluşturmuştur. Bu bulgu, medyanın kış sporları farkındalığını artıran güçlü bir araç olduğunu teyit etmektedir. Küçük'ün (2020) çalışması da medya tüketiminin farkındalığı yükselttiği yönündeki bu sonucu desteklemektedir. Görsel medya aracılığıyla bireylerin spor türlerine dair bilgileri artmakta ve ilgileri bu içeriklerle şekillenmektedir.

Sonuç olarak bu araştırma, lise öğrencilerinin kış sporları farkındalığının çok boyutlu ve karmaşık bir yapıya sahip olduğunu göstermiştir. Katılımcıların kış sporlarına duygusal olarak ilgi duyduğu, ancak bu ilgiyi pratiğe dönüştürecek bilgi ve beceri düzeylerinin henüz yetersiz olduğu anlaşılmaktadır. Kış sporları farkındalığının şekillenmesinde; yaşanılan yer, sınıf düzeyi, ailede spor yapan birinin varlığı ve medya tüketim alışkanlıkları gibi çevresel faktörlerin, cinsiyet ve aile geliri gibi bireysel demografik değişkenlerden daha belirleyici olduğu tespit edilmiştir.

Öneriler

- Eğitim kurumları müfredatlarına kış sporlarına yönelik kuramsal bilgi ve uygulama temelli etkinlikler eklemelidir.
- Özellikle kırsal bölgelerdeki öğrencilere yönelik spor farkındalığı artırıcı sosyal sorumluluk projeleri ve spor tanıtım etkinlikleri düzenlenmelidir.
- Ailelerin spor kültürü kazanımı konusunda bilgilendirilmesi ve çocuklara model olmalarının teşvik edilmesi önemlidir.
- Televizyon ve dijital platformlar üzerinden kış sporlarına yönelik içeriklerin artırılması, görsel öğrenmeyi destekleyerek farkındalık düzeyini yükseltebilir.
- Spor Bakanlığı ve yerel yönetimler, kış sporlarının tanıtımı ve erişilebilirliğini artırıcı politikalar geliştirmelidir.

Kaynakça

- Bakay, M. (2018). *Ortaöğretim öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarının belirlenmesi*, Y.L. Tezi, Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Batman.
- Brown, K. W., & Ryan, R. M. (2003). The benefits of being present: Mindfulness and its role in psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 84(4), 822-848.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, K. E., Akgün, E. Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2024). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, 36, Baskı, Ankara: Pegem Akademi, 206-207.
- Çimen, M. (2023). Fiziksel Aktivite ve Oyunlaştırma. Ed: Koçyiğit, B., Bayıroğlu, G.B. *Spor Bilimlerinde Multidisipliner Araştırmalar 2023 içinde*, 231-270, Efe Akademi Yayınları, İstanbul.
- Çintimar, M. İ. (2024). *Kış sporları ile ilgilenen sporcuların sakatlanma kaygı düzeyleri ile zihinsel dayanıklılık düzeyleri arasındaki ilişki*, YL Tezi, Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Er, Y., Çuhadar, A., Demirel, M. (2020). 'Lise Öğrencilerinin Kış Sporlarına Yönelik Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi'. *Sosyal Bilimler Dergisi*, (7), 136-143.
- Ergül, M., Tınaz, C., Ertac, M. (2016). 'Lise Öğrencilerinin Spora Yönelik Farkındalık Düzeylerine Etki Eden Faktörlerin İncelenmesi: Tenis Branşı Örneği', *Spor Bilimleri Dergisi*, 27(2), 69-83.
- Eski, T. (2010). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Kış Sporlarına Yönelik Farkındalık Düzeylerinin Değerlendirilmesi*. (Kastamonu İli Örneği). Ankara: Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Eski, T., & Yıldiran, İ. (2020). Kış sporları farkındalık ölçeği (ksfö) geliştirme çalışması, *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 18(1), 131-143.
- Gençlik ve Spor Bakanlığı. (2023). *2023 Yılı Faaliyet Raporu ve Sporcu İstatistikleri*. GSB Yayınları: Ankara.
- George, D., & Mallery, P. (2016). *Nonparametric Procedures. In IBM SPSS Statistics 23 Step by Step* (pp. 232-244). Routledge.

- Göral, A. (2024). Beden Eğitimi ve Sağlık. (Ed. Gökmen Özen). *Sporun Kavramsal Temelleri-9*. s. (23-36), İstanbul; Efe Akademi Yayınları.
- Karasar, N. (2004). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Knowles, N., Scott, D., & Steiger, R. (2020). Winter sports and climate change. In *Sport and environmental sustainability* (pp. 140-161). Routledge.
- Küçük, Ö.H. (2020). *Üniversite öğrencilerinin kış sporları tesis tanınırlık ve farkındalık düzeylerinin incelenmesi (Ardahan Üniversitesi örneği)*, Y.L. Tezi, Atatürk Üniversitesi Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü Spor Yönetimi Anabilim Dalı.
- Salıcı, O. & Göral, A. (2024). Tenis Oyununda Psikoloji. (Ed. Berat Koçyiğit). *Tenis'in ABC'si*. s. (191-200), Platanus Yayınevi, Ankara.
- Sebik, C. (2012). *Sanat eğitiminde bir estetik problem olarak kitsch ve sanat ayırımı*, YL Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Siedentop, D., Hastie, P., & Van der Mars, H. (2019). *Complete guide to sport education*. Human Kinetics.
- Turan, M., Dönmez, E., & Alaeddinoğlu, V. (2022). Winter sports awareness levels of students taking ski lessons. *Conhecimento & Diversidade*, 14(35), 64-76.
- Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı (TGA). (2023). *Türkiye Kış Turizmi Potansiyeli ve Kayak Merkezleri Raporu*. TGA Yayınları: İstanbul.
- Ünal, E. (2017). *Ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin kış sporlarına yönelik farkındalık düzeylerinin incelenmesi (Erzurum ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bilim Dalı, Erzurum.
- Üzgü, M. A., Bozgüney, R., & Çimen, E. (2025). Bilinçli Farkındalık (Mindfulness) Uygulamalarının Spor Performansına Etkisi; Sistemik Derleme Çalışması. *Genç Spor Akademi Dergisi*, 1(1), 7. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14787200>
- Weinberg, R. S., & Gould, D. (2023). *Foundations of sport and exercise psychology*. Human kinetics.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZNİ

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

Bu çalışmada 1. yazarın çalışmaya katkı oranı %30, 2. yazarın çalışmaya katkı oranı %30, 3. Yazarın katkı oranı %40’tır.

ÇATIŞMA BEYANI

Bu çalışmada herhangi bir kişi ya da kurum ile finansal ya da kişisel yönden bağlantı yoktur. Çalışmada çıkar çatışması bulunmamaktadır.